

กลวิธีในการตอบปฏิเสธของชาวอเมริกันและชาวไทย

แก้วใจ ก้างอนตา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ แก้วใจ ก้างอนตา ฉบับนี้แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ดร. สุชาติ รัตนวณิชช์พันธ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาลี นิสสัยสุข)
..... กรรมการ
(ดร. อานนท์ ไชยสุริยา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ดร. สุชาติ รัตนวณิชช์พันธ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาลี นิสสัยสุข)
..... กรรมการ
(ดร. อานนท์ ไชยสุริยา)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จิตต์ เขียวสมบูรณ์)
..... กรรมการ
(ดร. จิรา จันทร์กระจำง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)
วันที่ 26 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.สุชาดา รัตนวณิชช์พันธ์
ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจน
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้าง
เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณมารดา และขอบคุณสมาชิกในครอบครัว คือ นายสุวิทย์
ก้างออนตา และเด็กหญิงคณนา ก้างออนตา ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจและให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่
ในทุกด้านที่สามารถทำได้ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณพี่ และน้อง ๆ ที่เรียน
ในสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในรุ่นเดียวกัน ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และให้กำลังใจ
ตลอดมา

ข้าพเจ้ายังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนชัยบาดาลวิทยา
โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งยินดีรับผิดชอบงานแทน
ขณะที่ข้าพเจ้าศึกษาต่อ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณท่านอื่น ๆ ที่มีได้เอื้อนนาม
ในที่นี้ ที่มีส่วนให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือ ซึ่งมีส่วนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ
ได้ด้วยดี

แก้วใจ ก้างออนตา

45911077 สาขาวิชา: ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร; ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร)

คำสำคัญ: กลวิธีการตอบปฏิเสธ/ วัจนกรรม/ ช่วงอายุของผู้ตอบปฏิเสธ

หัวใจ ก้างอนดา: กลวิธีในการตอบปฏิเสธของชาวอเมริกันและชาวไทย (REFUSAL STRATEGIES USED BY AMERICANS AND THAIS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ศุภาดา รัตนวาณิชพันธ์, Ph.D., มาลี นิสสัยสุข, Ph.D., อานนท์ ไชยสุริยา, Ph.D. 247 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันและชาวไทย โดยศึกษาจากตัวแปรทางด้าน อายุของผู้ตอบปฏิเสธ วัจนกรรมที่กำหนดให้เป็นสถานการณ์ในการตอบปฏิเสธ คือ การเชิญ การขอร้อง และการเสนอให้ และตัวแปรทางด้านสถานภาพของผู้ตอบปฏิเสธ คือ ต่ำกว่าผู้ฟัง เท่าเทียมกับผู้ฟัง และสูงกว่าผู้ฟัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เป็นชาวอเมริกันและชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี กลุ่มละ 15 คน และช่วงอายุ 30-45 ปี กลุ่มละ 15 คน คิดเป็นชาวอเมริกัน 30 คน และชาวไทย 30 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม Discourse Completion Test (DCT) และบันทึกการตอบปฏิเสธลงในเทปบันทึกเสียง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และการทดสอบความแตกต่างระหว่างสัดส่วน (Testing the Difference between Two Proportions)

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันและชาวไทยใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบอ้อมมากกว่าแบบตรงเหมือนกันในทุกตัวแปรที่นำมาศึกษา
2. กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบอ้อมที่กลุ่มตัวอย่างทั้งชาวอเมริกันและชาวไทยใช้มากเป็นอันดับหนึ่ง คือ การตอบปฏิเสธโดยให้เหตุผล ยกเว้นในการตอบปฏิเสธวัจนกรรมการเสนอให้ ที่พบว่าชาวอเมริกันใช้กลวิธีการปัดป้องให้คลายกังวลมากเป็นอันดับหนึ่ง
3. เมื่อพิจารณาจากตัวแปรทางด้านวัจนกรรมและสถานภาพของผู้ตอบปฏิเสธ พบว่ากลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันและชาวไทยทั้ง 2 ช่วงอายุใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบอ้อมมากกว่าแบบตรงในทุกประเภทของวัจนกรรมและทุกสถานภาพของผู้ตอบปฏิเสธ
4. กลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่าชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 30-45 ปี ยกเว้นในการตอบปฏิเสธวัจนกรรมการขอร้อง และเมื่อผู้ตอบปฏิเสธมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังเท่านั้น ที่สัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกัน ทั้ง 2 ช่วงอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. กลุ่มตัวอย่างชาวไทยทั้ง 2 ช่วงอายุ ใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธทั้งแบบตรงและแบบอ้อมในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นในการตอบปฏิเสธวัจนกรรมการเสนอให้ และเมื่อผู้ตอบปฏิเสธมีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟังเท่านั้น ที่กลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงมากกว่ากลุ่มที่มีช่วงอายุ 30-45 ปี

45911077: MAJOR: ENGLISH FOR COMMUNICATION; M.A. (ENGLISH FOR COMMUNICATION)

KEYWORDS: REFUSAL STRATEGIES/ SPEECH ACT/ AGE

KAEOJAI KANG-ON-TA: REFUSAL STRATEGIES USED BY AMERICANS AND THAIS. THESIS ADVISORS: SUCHADA RATTANAWANITPUN, Ph.D., MALEE NITSAISOOK, Ph.D., ARNON CHAISURIYA, Ph.D. 247 P. 2007.

The purposes of this study were to investigate and compare the refusal strategies used by Americans and Thais. The independent variables studied are age, speech act of refusal including refusals of the request, offer, and invitation as well as speaker's social status: lower, equal, and higher. The subjects participating in this study were 30 Americans and 30 Thais. For each group of Americans and Thais, they were divided into 2 age groups. The first group consisted of those participants, aged between 18-25, and the other group comprised 15 participants, aged 30-45. The data were collected by using a modified version of the Discourse Completion Test (DCT). The participants' verbal answers to the prompted situations were recorded. Data were analyzed using the frequency test statistic and the percentage. The testing of the difference between two proportions was also used to compare the direct and indirect refusal strategies.

The findings are as follows:

1. Both Americans and Thais employed more indirect refusal strategies than direct refusal strategies in every independent variable studied.
2. The most frequently-used sub-refusal strategy employed by both Americans and Thais was the indirect strategy called "Giving reason", except for refusal of the offer in which Americans used indirect refusal strategy called "Let interlocutors off the hook"
3. Considering the subjects' age, both American and Thai subjects used more indirect refusal strategies than direct refusal strategies in every independent variable studied.
4. Considering the subjects' status, American subjects aged 18-25 used more direct refusal strategies than those aged 30-45, except when the speakers refused the request and when the speakers with higher status refused the situations in the speech acts of request, offer, and invitation, which no statistically significant difference was found.
5. Regarding the speech acts of refusals, no statistical difference was found between Americans of both age groups; except when the speakers refused the offer and when the speakers were of higher status. In these cases, the Thais aged 18-25 employed more direct refusal strategy than those aged 30-45.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ทฤษฎีงานปฏิบัติศาสตร์	7
วัจนกรรม	10
วัฒนธรรมกับวัจนกรรม	14
วัจนกรรมการตอบปฏิเสธ	17
กลวิธีการตอบปฏิเสธ	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัจนกรรมการตอบปฏิเสธ	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
กลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
4 ผลการวิจัย.....	40
ตอนที่ 1 ประเภทของกลวิธีและสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของ	
กลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกัน	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ประเภทของกลวิธีและสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของ กลุ่มตัวอย่างชาวไทย	56
5 สรุปผลและอภิปรายผล	71
สรุปผล	71
อภิปรายผล	72
ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย	80
ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก	87
ภาคผนวก ข	109
ประวัติย่อของผู้วิจัย	247

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะเฉพาะของแต่ละกลวิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ประเภทของ กลวิธีการตอบปฏิเสธ	33
2	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกัน	40
3	ความถี่และร้อยละของกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่าง ชาวอเมริกัน	41
4	สัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ แตกต่างกัน	42
5	ความถี่และร้อยละของกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่าง ชาวอเมริกันจำแนกตามช่วงอายุ	43
6	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงและแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่าง ชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี จำแนกตามวัจนกรรมที่ตอบปฏิเสธ	44
7	ความถี่และร้อยละของกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่าง ชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี จำแนกตามวัจนกรรมที่ตอบปฏิเสธ	45
8	เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มี ช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ในวัจนกรรมการขอร้อง	48
9	เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มี ช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ในวัจนกรรมการเสนอให้	49
10	เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มี ช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ในวัจนกรรมการเชิญ	50
11	ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มี ช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบปฏิเสธ	51
12	ความถี่และร้อยละของกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่าง ชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี จำแนกตามสถานภาพของ ผู้ตอบปฏิเสธ	52
13	เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงและแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่าง ชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง	54

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงและแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ที่มีสถานภาพเท่าเทียมกับผู้ฟัง.....	55
15 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธแบบตรงและแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง.....	55
16 ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทย.....	56
17 ความถี่และร้อยละของกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่างชาวไทย.....	57
18 สัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุแตกต่างกัน.....	58
19 ความถี่และร้อยละของกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยจำแนกตามช่วงอายุ.....	59
20 ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18- 25 ปี และ 30- 45 ปี จำแนกตามวัจนกรรมที่ตอบปฏิเสธ	60
21 ความถี่และร้อยละของกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี จำแนกตามวัจนกรรมที่ตอบปฏิเสธ	61
22 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ในวัจนกรรมการขอร้อง	63
23 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ในวัจนกรรมการเสนอให้	64
24 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ในวัจนกรรมการเชิญ	64
25 ความถี่และร้อยละของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี จำแนกตามสถานภาพผู้ตอบปฏิเสธ	65
26 ความถี่และร้อยละของกลวิธีย่อยของการตอบปฏิเสธแบบอ้อมของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบปฏิเสธ	66
27 เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ที่มีสถานภาพต่ำกว่าผู้ฟัง	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
28	เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ที่มีสถานภาพเท่าเทียมกับผู้ฟัง..... 68
29	เปรียบเทียบสัดส่วนของกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวไทยที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี และ 30-45 ปี ที่มีสถานภาพสูงกว่าผู้ฟัง 69
30	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 1 110
31	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 2 113
32	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 3 117
33	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 4 122
34	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 5 126
35	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 6 129
36	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 7 132
37	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 8 136
38	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 18-25 ปี ในสถานการณ์ที่ 9 140
39	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 30-45 ปี ในสถานการณ์ที่ 1 144
40	ตัวอย่างการจำแนกกลวิธีการตอบปฏิเสธของกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีช่วงอายุ 30-45 ปี ในสถานการณ์ที่ 2 147

